

UCHWAŁA Nr XII/130/2015

Rady Gminy Tryńcza

z dnia 17 grudnia 2015 roku

w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1515) art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) **uchwala się**, co następuje:

§ 1

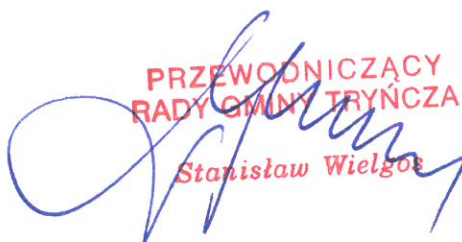
Przyjmuje się Programu Przeciwdziałania przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata, 2016 – 2020 który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

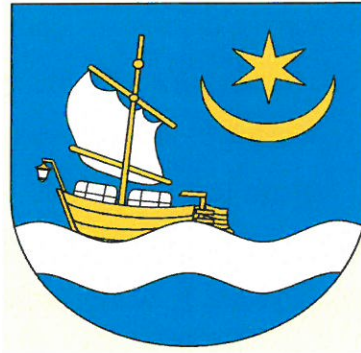
§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Tryńcza.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY TRYŃCZA
Stanisław Wielgos

**Program Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie
oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Gminie Tryńcza
na lata 2016–2020**

Tryńcza, grudzień 2015 rok

WSTĘP

Zjawisko przemocy domowej stanowi od wielu lat poważny problem społeczny i jedno z podstawowych zagrożeń zarówno dla rodziny, jak i poszczególnych jej członków.

Zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej zostały rozdzielone pomiędzy samorząd gminny i powiatowy, a także administrację rządową i samorząd województwa. Ich zasadniczym celem jest stworzenie skutecznie działającego systemu pomocy osobom poszkodowanym w wyniku przemocy domowej oraz efektywne podejmowanie oddziaływań profilaktycznych w odniesieniu do rodzin zagrożonych tym zjawiskiem. System przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Polsce jest systemem, w którym skorelowano ze sobą wiele różnych działań o charakterze prawnym i administracyjnym, których wspólnym celem jest ochrona osób przed przemocą w rodzinie.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Trynca powstał w oparciu o przepisy prawne określone w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015 roku poz. 1390).

Zawiera on w swojej treści m.in. definicję pojęcia przemocy w rodzinie, krótką charakterystykę tego zjawiska, zarys tematu dotyczącego działań, jakie powinny zostać podjęte w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przygotowany został na podstawie przeprowadzonej w 2014 roku Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych w Gminie Trynca zawierającej: skalę zjawiska, problemów specyficznych dla danego terenu, panujących mitów i stereotypów oraz zasobów instytucjonalnych i osobowych.

1. Podstawa prawna

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ochronie ofiar przemocy w szczególności jest:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015 roku poz. 1390)
- Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 roku Nr 125 poz. .842)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 roku Nr 209, poz. 1245)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 poz. 163 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 roku Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny (Dz. U. z 1997 roku Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i o przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2015 roku poz.1286.)
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 roku poz.101 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 roku poz. 583 z późn. zm.)
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 (M.P. z 2014 roku poz. 445)

2. Przemoc w rodzinie – definicja

Przemoc domową należy zakwalifikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Może być ona zarówno przyczyną, jak i skutkiem dysfunkcji w rodzinie.

Według definicji przyjętej w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie **przemoc w rodzinie** należy rozumieć, jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Z psychologicznego punktu widzenia **przemoc w rodzinie** to działanie:

- ✓ Intencjonalne i skierowane przeciwko innym członkom rodziny,
- ✓ Naruszające prawa i dobra osobiste ofiar,
- ✓ Wykorzystujące wyraźną asymetrię sił,
- ✓ Powodujące ból i cierpienie.

3. Przemoc w rodzinie – charakterystyka zjawiska

3.1. Formy przemocy

Przemoc w rodzinie jest działaniem intencjonalnym, zaplanowanym, ukierunkowanym na wyrządzenie drugiej osobie krzywdy, szkody, cierpienia. Dotyczy relacji z bliskimi, w której istnieje nierówny układ sił. Dochodzi do wykorzystywania władzy, siły fizycznej, psychicznej, materialnej przez silniejszego nad słabszym.

Przemoc w rodzinie może się objawiać w różnorodny sposób. Jej rodzaje i formy przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 1. Rodzaje i formy przemocy.

RODZAJE PRZEMOCY	KATALOG POTENCJALNYCH ZACHOWAŃ
<p>PRZEMOC FIZYCZNA (dotyczy dorosłych i dzieci)</p>	<p>Np. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni lub innych niebezpiecznych narzędzi, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, wyrzucanie z samochodu, gaszenie papierosa na osobie, nieudzielanie koniecznej pomocy i in.</p>
<p>PRZEMOC PSYCHICZNA (dotyczy dorosłych i dzieci)</p>	<p>Np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie bezprawnych gróźb np. zabiję cię, szantażowanie zabójstwem, przekonywanie o swojej bezkarności i in.</p>
<p>PRZEMOC SEKSUALNA (dotyczy dorosłych i dzieci)</p>	<p>Np. wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych, poniżanie możliwości, obśmiewanie, wymuszanie oglądania pornografii i powtarzania zachowań tam stosowanych, patologiczna zazdrość o zachowania seksualne, których nie ma i in.</p>
<p>PRZEMOC EKONOMICZNA (dotyczy dorosłych i dzieci)</p>	<p>Np. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb członków rodziny i in.</p>
<p>ZANIEDBYWANIE (dotyczy dzieci i dorosłych)</p>	<p>Np. niezaspokajanie podstawowych potrzeb zarówno fizycznych (właściwe odżywianie, ubieranie, ochrona zdrowia, edukacja itp.) jak i psychicznych (poczucie bezpieczeństwa, miłość, troska i in.)</p>

3.2. Fazy cyklu przemocy

W pierwszych latach rozwijania się zjawiska przemocy w rodzinie występuje specyficzny cykl, składający się z trzech powtarzających się faz:

- **I faza** - narastania napięcia oraz agresji sprawcy. Każdy drobiazg wywołuje irytację osoby stosującej przemoc, najmniejsza rzecz jest powodem do awantury, sprawca staje się coraz bardziej niebezpieczny, prowokuje kłótnie. Osoba doświadczająca tego

stanu stara się opanować sytuację i oddalić zagrożenie. Czasem, nie mogąc wytrzymać napięcia, sama prowokuje spięcie, by wreszcie mieć to za sobą. Następuje wówczas druga faza – gwałtownej przemocy.

- **II faza** – gwałtownej przemocy. Z mało istotnych powodów dochodzi do ataku agresji i rozładowania złości. Osoba doświadczająca przemocy doznaje zranień fizycznych i psychicznych, znajduje się w stanie szoku. Stara się uspokoić sprawcę i ochronić siebie. Odczuwa przerażenie, złość, bezradność, wstyd, traci ochotę do życia.
- **III faza** – tzw. „miodowego miesiąca”. Tutaj wszystko się zmienia. Gdy partner wyładował już swoją złość i zaczyna sobie zdawać sprawę ze swoich czynów, zmienia zachowanie. Tłumaczy się i usprawiedliwia, ma poczucie winy, okazuje skruchę, przeprosza, obiecuje poprawę, zaczyna okazywać ciepło i miłość, przynosi prezenty. Ofiara zaczyna wierzyć w zmianę oraz w to, że przemoc była jedynie incydentem. W tej fazie ofiary najczęściej decydują się na wycofanie skargi na sprawcę. Jednak wkrótce znów zaczyna się faza narastania napięcia i wszystko się powtarza. Z biegiem czasu skraca się długość „miodowego miesiąca”, a wydłuża czas trwania faz poprzednich, a ich dotkliwość jest coraz silniejsza.

U ofiar przemocy domowej, doświadczających zespołu zaburzeń stresu pourazowego i poddawanych intensywnej przemocy psychicznej, często rozwija się tzw. proces wiktylizacji, który zmienia poczucie tożsamości maltretowanej osoby. Traci ona podstawowe poczucie bezpieczeństwa i uporządkowania życia, zaufanie do siebie i zaczyna źle o sobie myśleć, pragnie wycofać się z normalnego życia, izoluje się od innych.

U części osób doświadczających przemocy pojawiają się tzw. wtórne zranienia, powodowane niewłaściwymi reakcjami otoczenia, w tym instytucji powołanych do niesienia pomocy (ignorancja, pomniejszanie problemu, bezradność i in.). Pod wpływem takich reakcji otoczenia, powtarzania się aktów przemocy oraz na skutek małej umiejętności radzenia sobie z urazami, osoba krzywdzona zaczyna przystosowywać się do roli ofiary i przestaje się bronić. Często też obwinia się i przestaje oczekiwać poprawy sytuacji. Traci nadzieję i poczucie godności. Czasem w ostatnim odruchu desperacji podejmuje zamach na swoje życie lub na życie sprawcy przemocy.

Jeżeli ofiara utrwałonej przemocy w rodzinie nie otrzyma pomocy z zewnątrz, jej szanse na wyrwanie się z pułapki i na uratowanie są niewielkie. Dlatego sprawą

niezwykłej wagi jest prawidłowe działanie różnych instytucji i organizacji zajmujących się udzielaniem pomocy, aby uniknąć wtórnych zranień osoby doświadczającej przemocy.

3.3. Mity o przemocy w rodzinie

Wiele społeczeństw aprobuje przemoc w domu. Świadczą o tym chociażby powszechnie panujące mity, stereotypy, przysłowia i porzekadła utrudniające prawidłowe reagowanie na akty brutalności czy okrucieństwa wobec bliskich.

Wszystkie mity przekonują o słuszności braku reakcji ze strony świadków przemocy, ofiary zmuszają do milczenia, a sprawców utwierdzają w przekonaniu o bezkarności ich czynów.

Oto niektóre przykłady:

- ✓ „Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa. Nikt nie powinien się wtrącać.”

Nieprawda

Przemoc, wykorzystywanie, bicie, krzywdzenie osób bliskich jest przestępstwem, tak samo groźnym i podlegającym karze jak przemoc wobec obcych. Fakt zawarcia małżeństwa, czy mieszkanie pod jednym dachem nie stanowi okoliczności zezwalającej na przemoc ani nie znosi odpowiedzialności za popełnianie czynów karanych przez prawo.

- ✓ „Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.”

Nieprawda

Przemoc w rodzinie występuje we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia, czy sytuacji materialnej.

- ✓ „Przemoc jest wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiar.”

Nieprawda

Przemoc, to nie tylko działania pozostawiające siniaki, złamania czy oparzenia, to także poniżanie, obelgi, zmuszanie do określonych zachowań, grożenie, zastraszanie i in.

- ✓ „Jeśli ktoś jest bity to znaczy, że na to zasłużył.”

Nieprawda

Nikt nie zasługuje na bicie, krzywdzenie, maltretowanie bez względu na to, co zrobił czy powiedział. Nikt nie ma prawa znęcać się, poniżać, bić innych.

- ✓ „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.”

Nieprawda

Przemoc domowa nie jest sprawą rodzinną, jest przestępstwem ściganym przez prawo. Policja jest powołana dla ochrony bezpieczeństwa osób, zapobiegania popełnianiu przestępstw i ścigania sprawców, bez względu na to czy ofiara należy do rodziny sprawcy, czy nie.

- ✓ „Ofiary przemocy w rodzinie akceptują przemoc.”

Nieprawda

Osoby doświadczające przemocy domowej zawsze próbują się bronić, ich działania są jednak mało skuteczne. Wypróbują różne, często nieracjonalne strategie obronne, które w konsekwencji powodują nasilenie przemocy.

- ✓ „To był jednorazowy incydent, który się nie powtórzy.”

Nieprawda

Przemoc domowa rzadko jest jednorazowym incydem. Jeżeli nie zostaną podjęte stanowcze działania wobec sprawcy - przemoc się powtórzy. Policja zwykle jest wzywana w ekstremalnych sytuacjach, gdy przemoc ma już długą historię.

- ✓ „Gdyby ofiara naprawdę cierpiała, odeszłaby od sprawcy.”

Nieprawda

Ofiary naprawdę cierpią, nikt nie lubi być bitym i poniżanym. To, że osoby doświadczające przemocy nie odchodzą wynika zwykle z ich zależności od osoby stosującej przemoc, z trudności mieszkaniowych, z przekonań odnośnie małżeństwa, z nacisków, jakim są poddawane ze strony samego sprawcy, a także rodziny, kolegów, sąsiadów.

- ✓ „Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.”

Nieprawda

Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia od odpowiedzialności za czyny dokonywane pod jego wpływem. Alkohol jedynie ułatwia stosowanie przemocy, sprawcy niejednokrotnie stanem nietrzeźwości próbują usprawiedliwiać swoje zachowania, by uniknąć odpowiedzialności.

- ✓ „Gwałt w małżeństwie nie istnieje.”

Nieprawda

Gwałtem jest zmuszenie drugiej osoby do obcowania płciowego, poddania się innej czynności seksualnej lub wykonania takiej czynności przez jedną lub wiele osób, posługujących się siłą

fizyczną, przymusem, nadużyciem władzy, podstępem lub wykorzystujących niemożność wyrażenia świadomej zgody przez daną osobę. Dotyczy to także osób bliskich napastnika. Każdy ma prawo do decydowania o swoim życiu intymnym, akt ślubu nie odbiera tego prawa.

✓ „Osoby używające przemocy muszą być chore psychicznie.”

Nieprawda

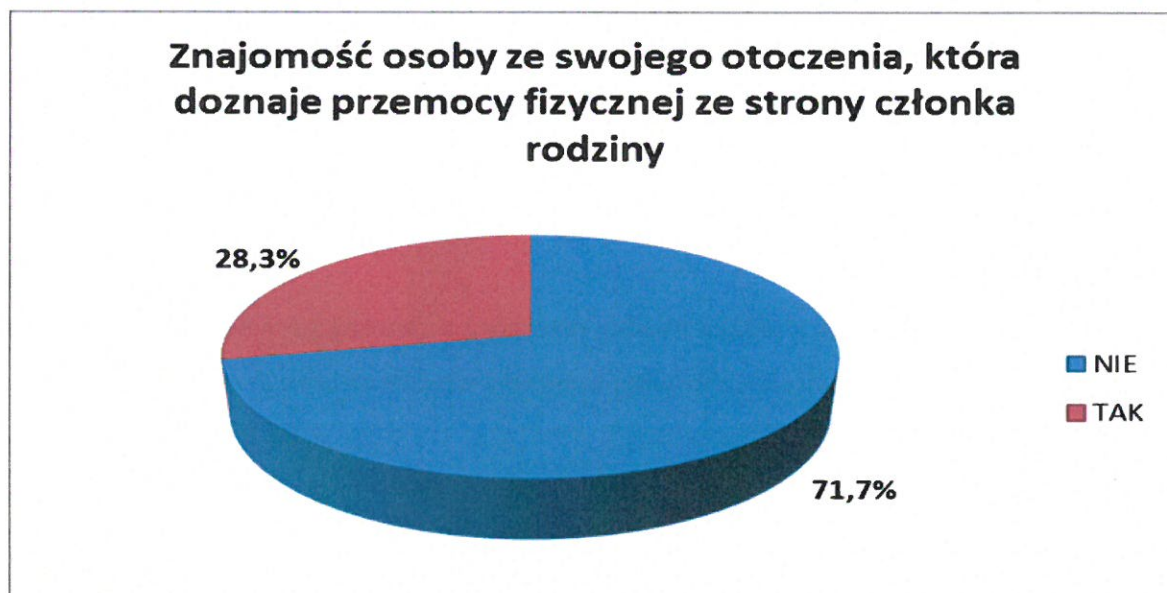
Nie ma bezpośredniego związku między przemocą a chorobą psychiczną. Przemoc jest demonstracją siły i chęcią przejęcia całkowitej kontroli i władzy nad drugą osobą.

4. Analiza problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Trynca

4.1. Diagnoza zjawiska

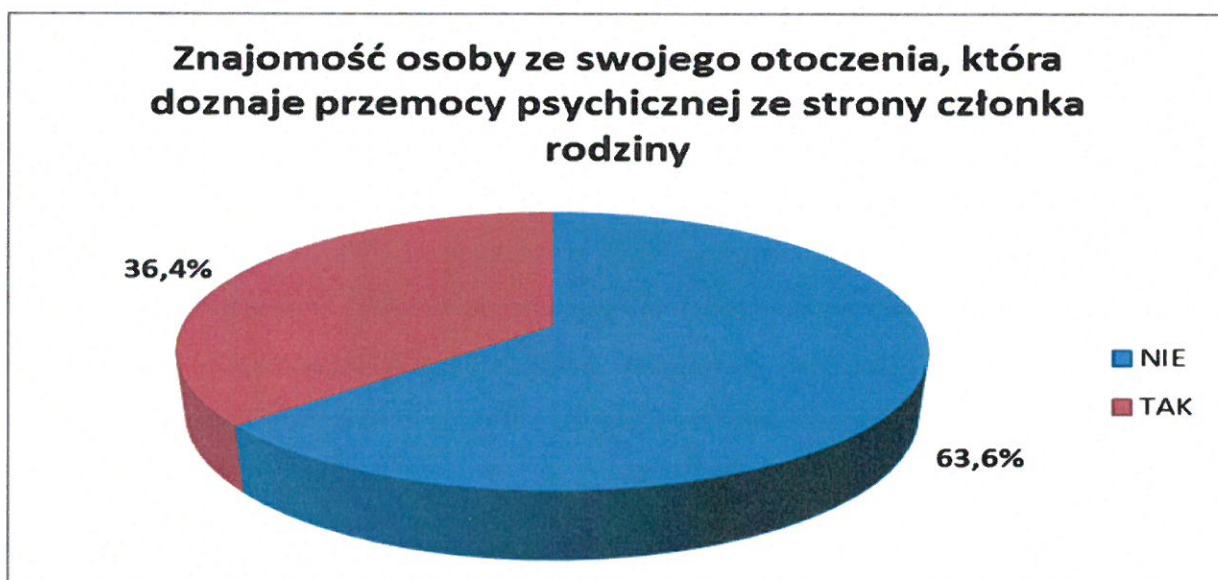
Zbadanie zjawiska przemocy jest dość trudne. Często bowiem ofiary agresji nie przyznają się do tego, co może być spowodowane, między innymi, racjonalizacją, usprawiedliwianiem sprawców, obwinianiem siebie. Celem badań przeprowadzonych podczas konstruowania Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych w Gminie Trynca było przede wszystkim zbadanie zjawiska przemocy w rodzinie i stosowanie jej w stosunku do dzieci, oraz skala zjawiska. W badaniu wzięło udział 108 osób (50 kobiet i 58 mężczyzn). Wśród respondentów zdecydowana większość badanych mieszkańców Gminy Trynca miała wykształcenie średnie lub zawodowe (66,3% ogółu badanych). Wykształcenie większości badanych kobiet było zawodowe (47,6%) oraz wyższe (16,7%), podczas gdy 14,3% badanych kobiet miało wykształcenie średnie, 9,5% badanych kobiet – podstawowe, natomiast 11,9% badanych kobiet zaznaczyło kategorię brak wykształcenia. Wśród badanych mężczyzn przeważało wykształcenie średnie (62,5%) oraz wyższe (21,4%). Ponadto 7,1% badanych mężczyzn miało wykształcenie zawodowe, 5,4% badanych mężczyzn – wykształcenie podstawowe, natomiast 3,6% badanych mężczyzn zaznaczyło kategorię brak wykształcenia. Średnia wieku respondentów wynosiła 37 lat.

Na pierwszym etapie zadano następujące pytanie respondentom: **czy znają osoby, które doświadczają przemocy fizycznej ze strony najbliższych?** Ustalono, że przeważają zdecydowanie osoby, które nie znają takich osób (71,7%) w porównaniu do osób, które znają osoby doświadczające przemocy (28,3%). Rodziny, w których występuje przemoc fizyczna zna 29,2% badanych kobiet oraz 27,6% badanych mężczyzn.

Źródło: Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych –Gmina Tryńcza 2014

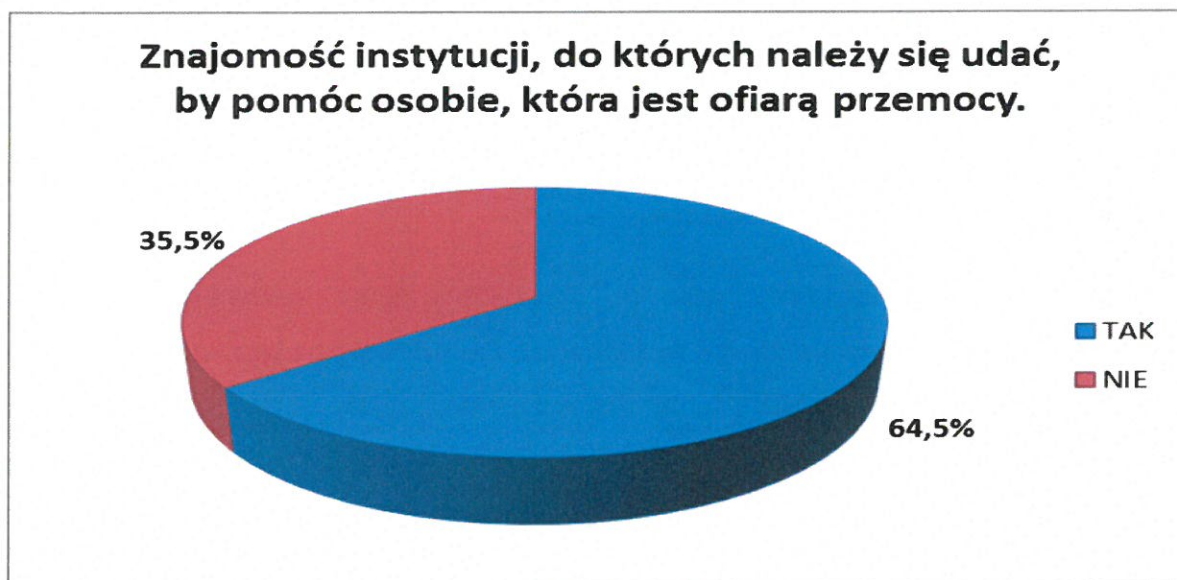
Kolejne pytanie to: **czy respondenci znają osoby, które doświadczają przemocy psychicznej ze strony najbliższych?** Przeważają badani, którzy nie znają takich osób (63,6%) w porównaniu do respondentów, którzy znają osoby doświadczające przemocy psychicznej (36,4%). Wystąpiły pewne różnice między płciami – 38,8% badanych kobiet oraz 34,5% badanych mężczyzn zna takie rodziny.

Źródło: Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych –Gmina Tryńcza 2014

Skala zjawiska przemocy zdaje się poważna, jeśli weźmie się pod uwagę, że istnieją osoby, które doświadczają przemocy, natomiast nikt o tym nie wie. Przemoc w rodzinie jest poważnym problemem społecznym, jak widać obecnym również w Gminie Tryńcza.

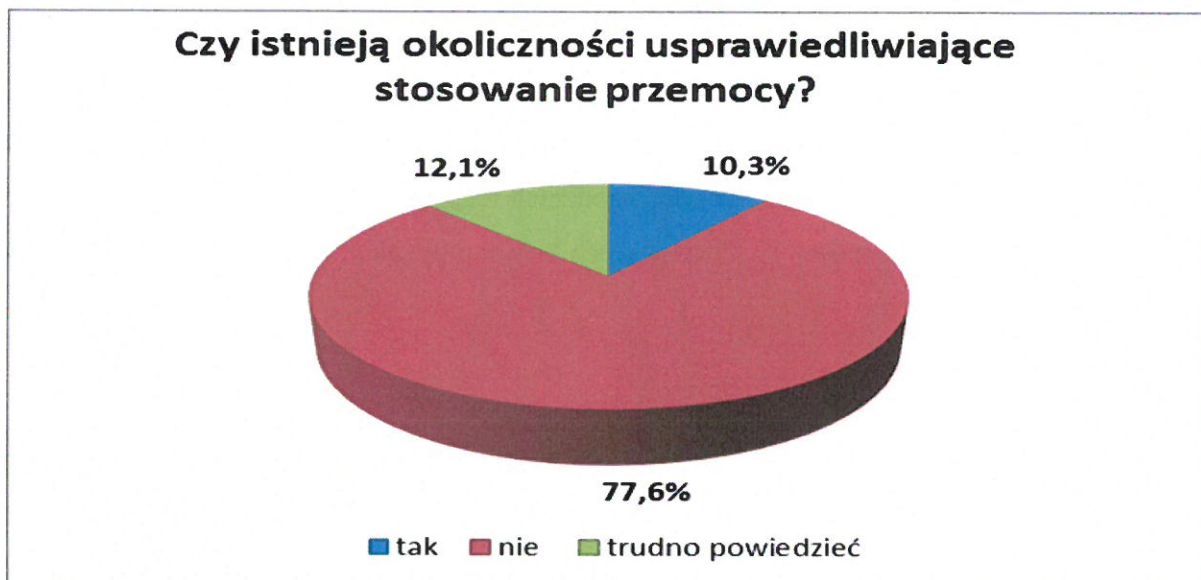
W związku z powyższym zbadano: **czy respondenci wiedzą, gdzie należy się zgłosić, do kogo udać, jeśli mają wiadomość o osobie, która jest ofiarą przemocy?** Większość badanych (64,5%) posiada taką wiedzę, pozostałe 35,5% należałoby poddać edukacji w tej kwestii. Wystąpiły znaczne różnice w odpowiedziach respondentów ze względu na ich płeć - 56,9% badanych mężczyzn oraz 73,5% badanych kobiet przyznało, że posiadają taką wiedzę.

Źródło: Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych –Gmina Tryńcza 2014

Rysuje się obraz społeczności stosunkowo dobrze poinformowanej. Warto ponadto dodać, iż do sprawnego funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego nie wystarczy sama wiedza, lecz również działanie. Deklaracja o znajomości osób i instytucji nie jest równoznaczna z podjęciem działania na rzecz ofiary przemocy.

Ważna jest także postawa badanych względem przemocy. W związku z tym zapytano: **czy istnieją jakieś specjalne okoliczności, warunki, które mogłyby usprawiedliwiać stosowanie przemocy?**

Źródło: Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych –Gmina Tryńcza 2014

Zdecydowana większość badanych zaprzeczyła temu stwierdzeniu (77,6%), zaś 12,1% badanych nie miało zdania na ten temat. Co dziesiąty badany uznał możliwość zaistnienia takich warunków. Nie wystąpiły znaczne różnice między badanymi kobietami oraz mężczyznami. Większość badanych odrzuciła koncepcje usprawiedliwiania stosowania przemocy specjalnymi, nietypowymi okolicznościami, co jest pozytywną informacją.

Badaniu poddana została również postawa mieszkańców względem stosowania kar fizycznych i przemocy względem dzieci. Stosowanie kar fizycznych względem dzieci jest tematem dość kontrowersyjnym. Dnia 1 sierpnia 2010 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która wprowadziła całkowity zakaz stosowania kar cielesnych wobec dzieci. Badając postawy mieszkańców Gminy Tryńcza względem tego tematu, poproszono ich o zaopiniowanie stwierdzenia, jako zgodnego lub niezgodnego z ich przeświadczeniem.

„Stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą.”

Tak – 20,8%

Nie – 79,2%

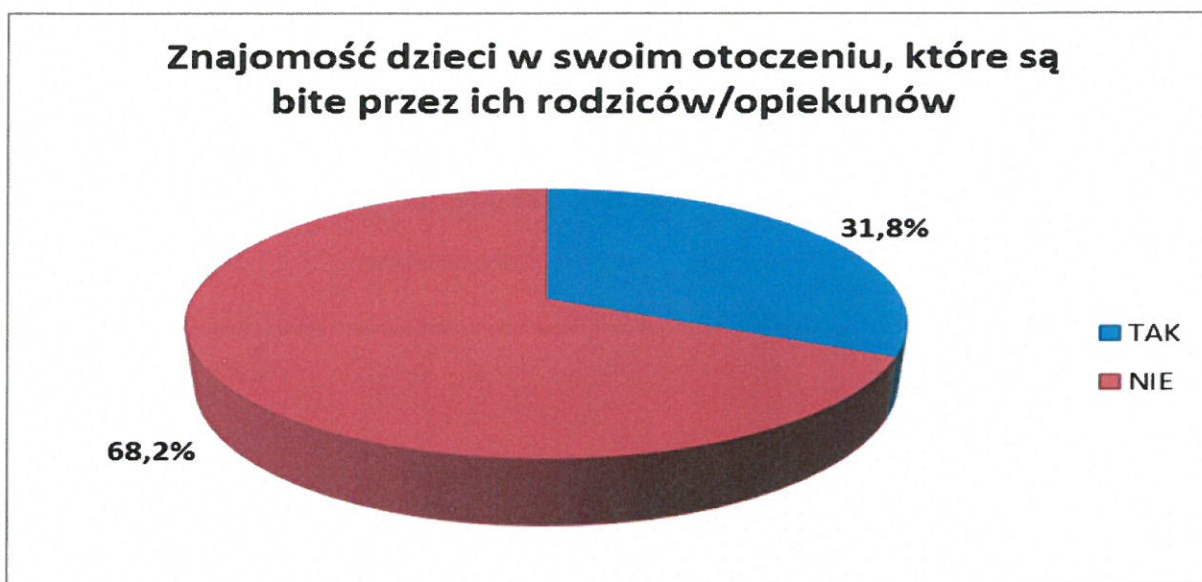
	Kobiety	Mężczyźni
Tak	14,3%	26,3%
Nie	85,7%	73,7%

Źródło: Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych –Gmina Tryńcza 2014

W tym pytaniu wystąpiło zróżnicowanie odpowiedzi badanych ze względu na płeć. Badani mężczyźni blisko dwukrotnie częściej niż badane kobiety deklarowali, że stosowanie

kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą. Ponad jedna piąta badanych mieszkańców zgadza się z opinią, że bywają sytuacje, gdzie dziecku trzeba, na przykład, dać klapsa.

Zapytaliśmy również, czy respondenci znają przypadki bicia dzieci. Ponad dwie trzecie badanych odpowiedziało, że nie zna. Prawie jedna trzecia pozostałych to bardzo dużo jak na takie wykroczenie, jakim jest uderzenie małoletniego. Wystąpiło zróżnicowanie odpowiedzi badanych ze względu na ich płeć: 44,9% badanych kobiet oraz 20,7% badanych mężczyzn odpowiedziało twierdząco na to pytanie.

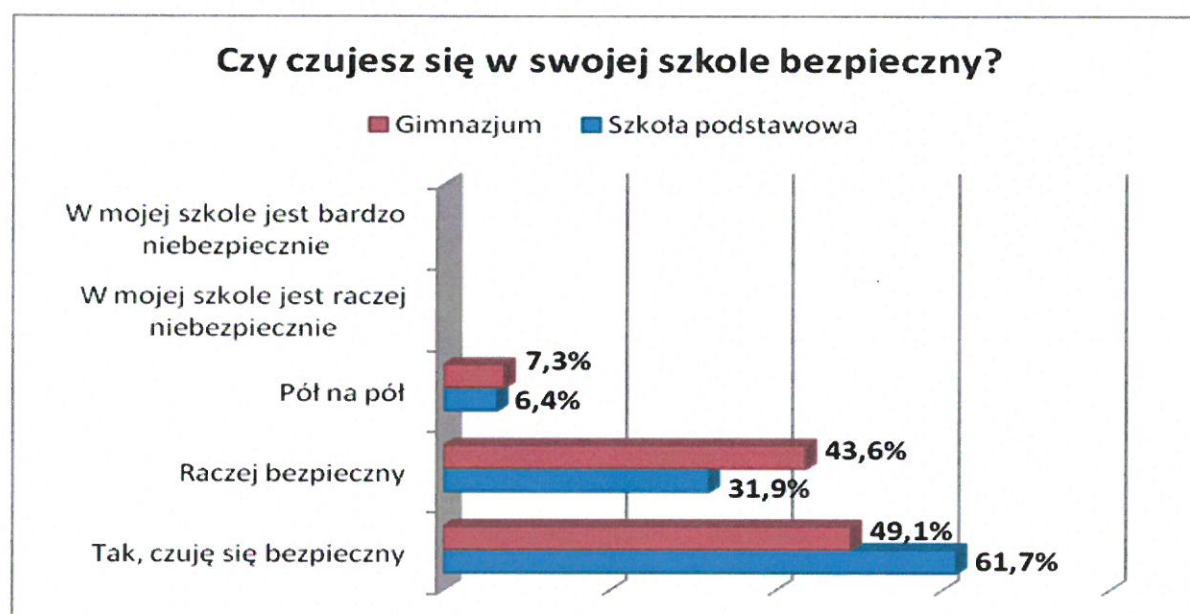
Źródło: Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych –Gmina Trynicza 2014

4.1.1 Dzieci i młodzież a zachowania przemocowe.

Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Poziom agresywności dorastającej młodzieży wzrasta, liczne są również akty przemocy dokonywane przez dzieci i młodzież wobec ich rówieśników. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i wchodzenia w kontakty z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w szkołach podstawowych i gimnazjalnych w Gminie Trynicza pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym, a także przeanalizować postawy wychowawcze rodziców wobec własnych dzieci. Dzieci objęte są ustawowym obowiązkiem nauki szkolnej, dlatego też badania zostały przeprowadzone w czasie zajęć. Wybór metody ilościowej sprawił, że najbardziej dogodną metodą była ankieta audytoryjna. Uczniowie,

zebrani w większej grupie, wypełniali samodzielnie ankiety. Badanie przeprowadzone zostało zgodnie z zasadami etyki, zaś uczestnicy poinformowani zostali o zachowaniu anonimowości badania. Za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrektorów szkół na przeprowadzenie badań w ich placówkach. Próba z populacji uczniów szkół w Gminie Trynca obejmuje 47 uczniów klas szóstych szkół podstawowych oraz 55 uczniów szkół gimnazjalnych

Jeżeli chodzi o poczucie bezpieczeństwa na terenie szkoły, bezpiecznie lub raczej bezpiecznie w szkole czuje się 93,6% uczniów szkół podstawowych oraz 92,7% gimnazjalistów. Należy podkreślić, że żaden badany młody mieszkaniec gminy nie zaznaczył kategorii raczej niebezpiecznie bądź bardzo niebezpiecznie, co jest pozytywną informacją. Większość badanych uczniów w Gminie Trynca wydaje się czuć bezpiecznie w środowisku szkolnym.

Źródło: Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych –Gmina Trynca 2014

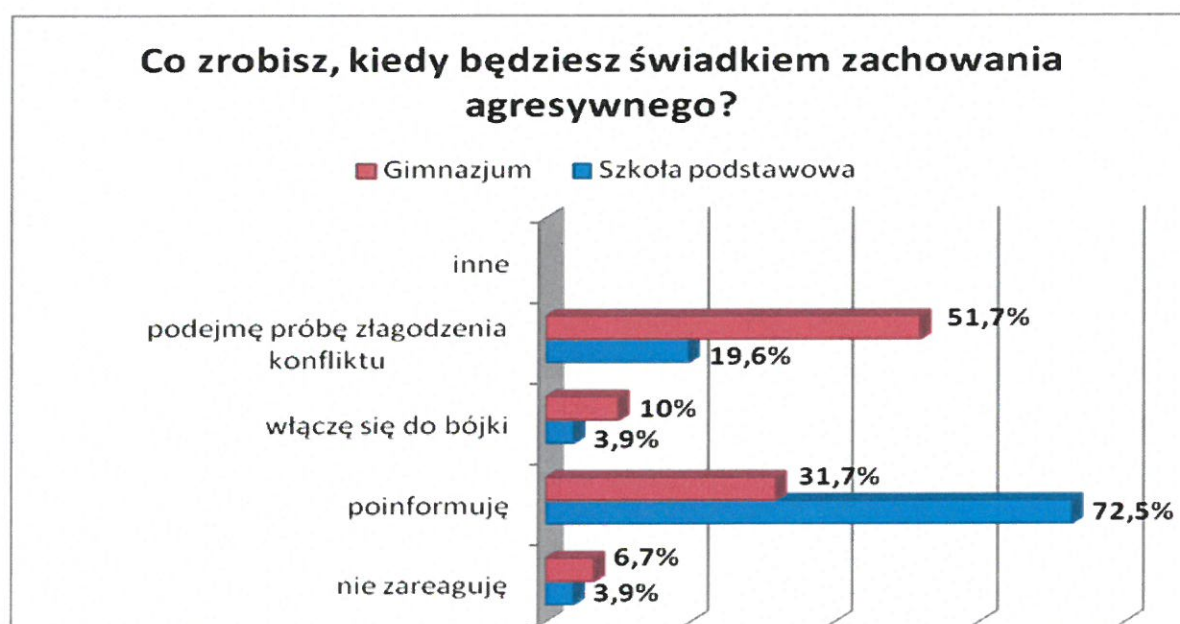
W tym miejscu można przejść do bezpośrednich pytań o akty agresji i przemocy, z jakimi spotykali się młodzi ludzie na terenie szkoły i poza jej obszarem. W dzisiejszych czasach rosnąca agresja w środowisku dzieci i młodzieży staje się problemem narastającym i wymagającym podjęcia aktywnych działań, umożliwiających zwiększenie bezpieczeństwa młodych ludzi.

W przypadku pytania o częstotliwość obserwowania zjawisk przemocy na terenie szkoły, na bardzo częsty i częsty kontakt z takimi sytuacjami wskazało 2,1% uczniów szkół podstawowych oraz 3,6% gimnazjalistów. Rezultaty te wskazują, że przemoc nie jest zjawiskiem rozpowszechnionym w Gminie Trynca. Jednocześnie warto dodać, że 8,5%

uczniów szkół podstawowych oraz 9,1% gimnazjalistów deklaruje, że są w szkole uczniowie, których się boją.

Do znajomości osoby z otoczenia, która doświadcza przemocy ze strony rodziny lub otoczenia rówieśniczego, przyznaje się 14,9% uczniów szkół podstawowych oraz 14,5% gimnazjalistów. Skala zjawiska nie wydaje się poważna. Zbadaliśmy, czy badani uczniowie wiedzą, jak należy postąpić wobec osoby, która doświadcza przemocy oraz gdzie należy się zgłosić, do kogo udać, jeśli są świadkami przemocy. Zdecydowana większość badanych (87,2% uczniów szkół podstawowych, 85,5% gimnazjalistów) posiada taką wiedzę, pozostałych uczniów należałoby poddać edukacji w tej kwestii.

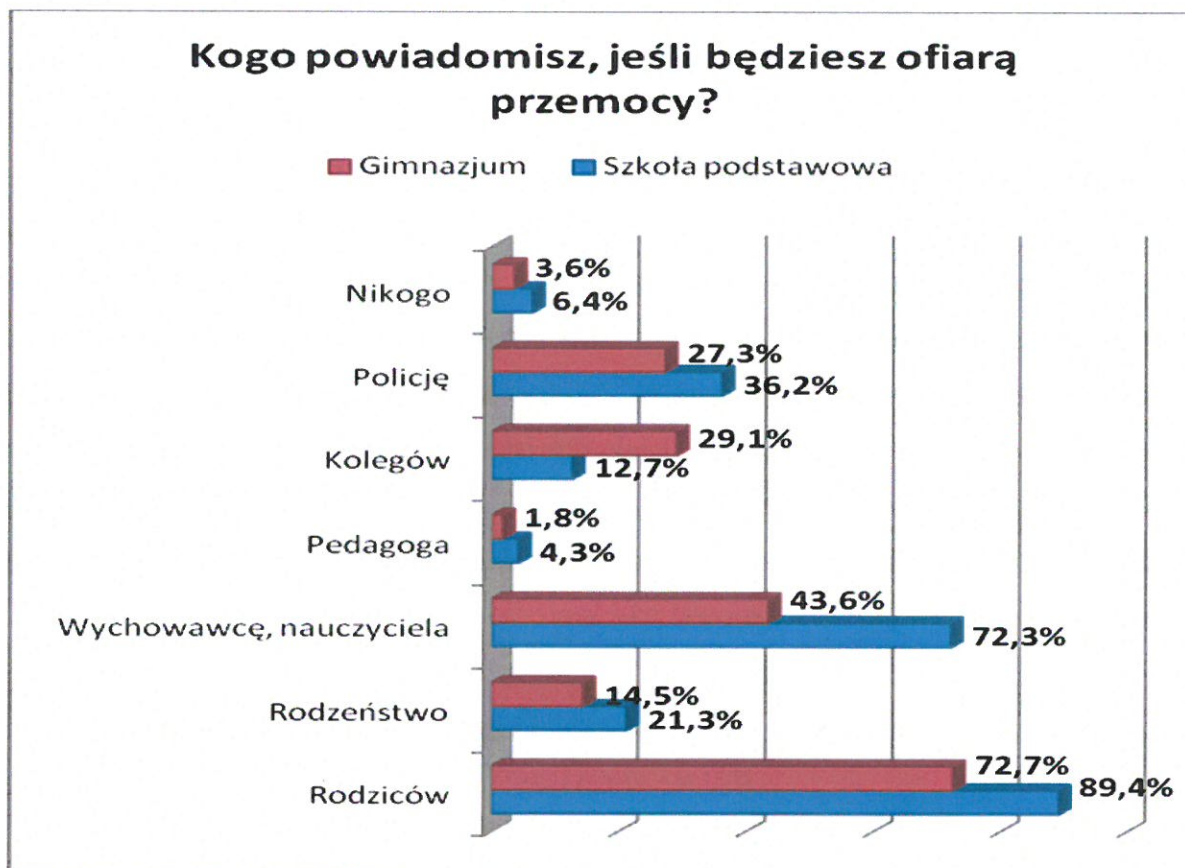
Postawy uczniów wobec zachowań przemocowych można przeanalizować na podstawie reakcji, jaką przyjęliby w sytuacji bycia świadkiem przemocy. **3,9% uczniów szkół podstawowych oraz 6,7% gimnazjalistów deklaruje, że nie zareagowałoby na akt przemocy dokonywany w ich obecności.** Trudno stwierdzić jednak, czy taka postawa wynikałaby z lęku czy też z obojętności wobec zjawiska agresji. Pozytywna informacja wiąże się ze znaczącą ilością uczniów deklarującą poinformowanie innej osoby oraz podjęcie próby złagodzenia konfliktu. Niewielki odsetek uczniów szkoły podstawowej (3,9%) oraz wyższy odsetek gimnazjalistów (10%) deklarował włączenie się do bójki.

Źródło: Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych –Gmina Trynycja 2014

Zapytaliśmy również młode osoby, kogo powiadomią, jeżeli będą świadkami lub ofiarami przemocy. Istniała możliwość zaznaczenia kilku odpowiedzi. Badani uczniowie bardzo często wskazywali na rodziców (89,4% uczniów szkół podstawowych, 72,7%

gimnazjalistów). Obie grupy wskazywały często wychowawcę, nauczyciela (72,3% uczniów szkół podstawowych, 43,6% gimnazjalistów). Mniejszy odsetek badanych uczniów wskazał pedagoga. Policję wskazało 36,2% uczniów szkół podstawowych oraz 27,3% gimnazjalistów. Warto zaznaczyć, że wśród badanych uczniów były też osoby, które nie powiadomiłyby nikogo o przemocy. Odpowiedziało w ten sposób 6,4% uczniów szkół podstawowych oraz 3,6% gimnazjalistów.

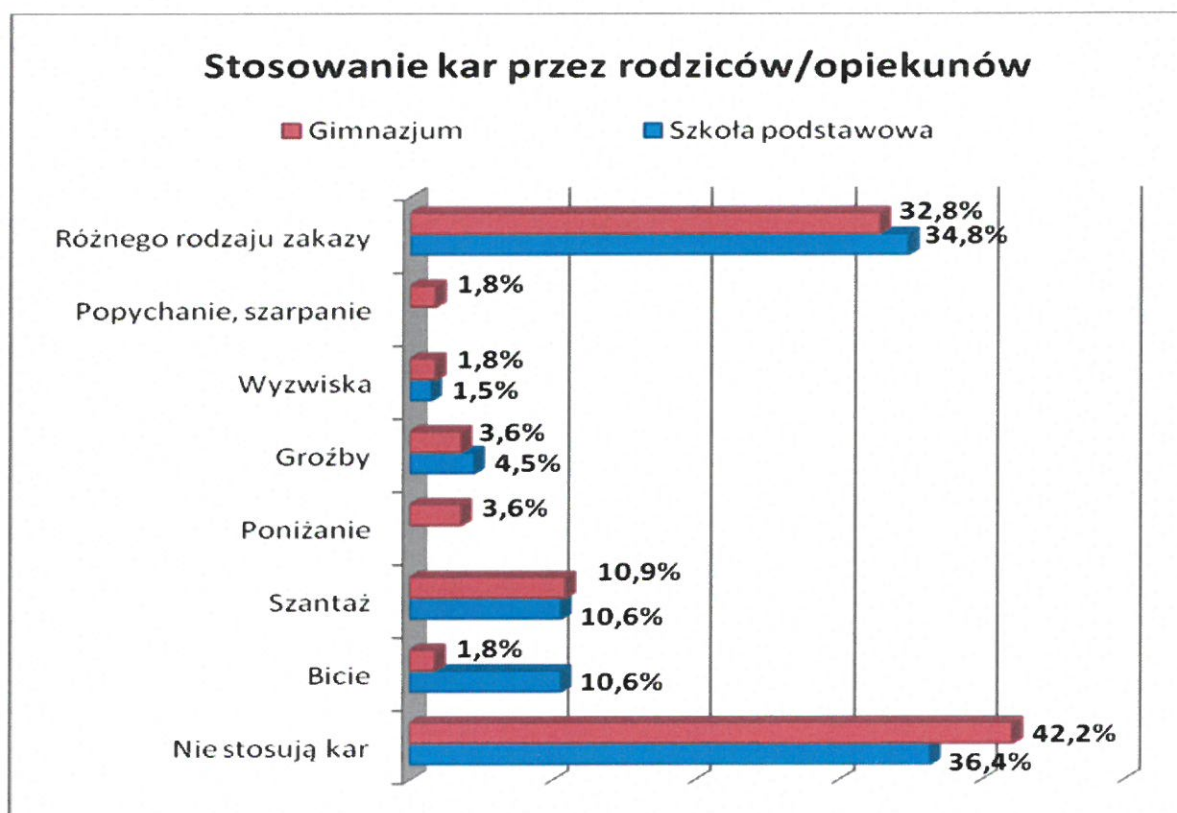

Źródło: Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych –Gmina Tryńcza 2014

Badania koncentrowały się również na relacjach młodych ludzi z rodzicami i postawach wychowawczych rodziców wobec własnych dzieci. Zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych (97,9%) oceniła swoje relacje z rodzicami jako bardzo dobre lub raczej dobre, odsetek ten jest nieco niższy wśród starszych uczniów – 92,7%. Zaledwie 1,8% gimnazjalistów odpowiedziało, że ich relacje z rodzicami są raczej złe lub bardzo złe. Dzięki utrzymywaniu dobrych relacji dzieci z rodzicami, dom rodzinny staje się bezpiecznym miejscem dla młodej osoby.

W odniesieniu do postaw wychowawczych rodziców, w ankiecie pojawiło się pytanie o stosowanie kar wobec dzieci i formę, jaką ewentualne kary przybierają. Odpowiedzi uczniów zostały przedstawione na poniższym wykresie. Każdy badany mógł zaznaczyć kilka

odpowiedzi. Na podstawie otrzymanych rezultatów można stwierdzić, że istnieje znaczny odsetek rodziców niestosujących kar wobec własnych dzieci. W szkołach podstawowych wyniósł on 36,4%, w szkołach gimnazjalnych – 42,2%. Z jednej strony brak stosowania kar w wychowaniu dzieci może świadczyć o braku konieczności takich zachowań bądź łagodnej i liberalnej postawie rodziców. Z drugiej strony może być również dowodem zbyt pobłażliwych zachowań rodziców w sytuacji, kiedy pewne rodzaje kar (w postaci pozbawienia przywilejów) wydają się potrzebne w procesie wychowania dzieci. Kary, jeśli już występują, to najczęściej przybierają formę różnego rodzaju zakazów. Do stosowania przez rodziców kar fizycznych w postaci bicia przyznało się aż 10,6% uczniów szkół podstawowych oraz 1,8% gimnazjalistów.

Źródło: Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych –Gmina Tryńcza 2014

Problemem środowiskowym jest również przemoc: 28,3% ankietowanych przyznało, że zna osobę ze swojego środowiska doświadczającą przemocy fizycznej, 36,4% badanych zna osobę ze swojego środowiska doświadczającą przemocy psychicznej. Ponadto 31,8% respondentów odpowiedziało, że zna przypadki bicia dzieci przez ich rodziców czy opiekunów. Należy podkreślić, że większość badanych (64,5%) posiada wiedzę na temat instytucji, do których należy się zwrócić, by pomóc osobie, która jest ofiarą przemocy.

4.2. Charakterystyka problemu na podstawie analizy danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie

Tabela Nr 2. Skala przemocy w rodzinie oraz częstotliwość jej występowania.

Lata	Liczba rodzin, w których występuje przemoc w rodzinie	Częstotliwość zdarzeń przemocowych w rodzinach (liczba rodzin)		
		1 raz w roku	od 2 do 5 razy w roku	6 razy w roku i więcej
2011	5	2	3	0
2012	14	1	12	1
2013	24	18	2	4
2014	27	21	6	0

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela Nr 3. Liczba osób poszkodowanych w wyniku przemocy w rodzinie.

Lata	Ogółem osoby poszkodowane	kobiety			mężczyźni			dzieci		
		Ogółem	z tego w wieku poprodukcyjny(67 lat)	z tego niepełnosprawne	Ogółem	z tego w wieku poprodukcyjnym	z tego niepełnosprawni	Ogółem	z tego do 13 r. ż.	z tego od 14 do 18 lat
2011	21	10	1	-	-	-	11	9	1	1
2012	40	22	5	-	6	3	12	7	5	-
2013	65	30	7	2	13	3	22	15	7	1
2014	64	34	3	1	9	1	24	13	8	3
Razem	190	96	16	3	28	7	69	44	21	5

Źródło: Opracowanie własne.

Najczęściej zgłaszane przez osoby pokrzywdzone formy przemocy:

- przemoc fizyczna
- przemoc psychiczna / emocjonalna
- zaniedbywanie

5. Cele i realizacja programu. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Tryńcza na lata 2016–2020

5.1. Główne cele programu:

- zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy,
- zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

5.2. Realizacja:

- diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy,
- budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- prowadzenie działań profilaktycznych wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych na terenie gminy
- udzielenie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

5.3. Zasoby instytucjonalne:

Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Tryńczy
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy
- Komisariat Policji w Sieniawie
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Szkoły na terenie Gminy Tryńcza
- Zakład Opieki Zdrowotnej
- Sąd Rejonowy w Przeworsku wraz z Nadzorem Kuratorskim
- Prokuratura

- Poradnia Leczenia Uzależnień w Przeworsku,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przeworsku
- organizacje pozarządowe
- Kościół/ Akcja Katolicka
- Gminna Biblioteka Publiczna w Tryńczy
- Trynieckie Centrum Kultury w Tryńczy

5.4. Zadania Programu

Lp.	ZADANIA	OPIS ZADANIA	REALIZATOR	TERMIN
1.	Funkcjonowanie Zespołu interdyscyplinarnego	Kontynuacja funkcjonowania Zespołu	Zespół Interdyscyplinarny	2016-2020 na bieżąco
2.	<p>Prowadzenie zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc i ochrona ofiar przemocy w rodzinie, - działania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> - diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, - podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, - podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”, - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach, - inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, m.in. rozmowy, udzielenie informacji nt. programów korekcyjno-edukacyjnych, kierowanie wniosków o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu, - zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, - monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie, 	<p>Przedstawiciel instytucji wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego:</p> <p>(GOPS, GKRPA, policja, oświata, służba zdrowia, kuratorzy, organizacja pozarządowa)</p>	2016-2020 na bieżąco

		- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin dotkniętych przemocą oraz ich efektów		
3.	Zmiana postawy mieszkańców (dzieci, młodzieży i dorosłych) wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno-educacyjne	<ul style="list-style-type: none"> - rozpowszechnienie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) o tematyce przemocy wśród lokalnej społeczności, - dostarczanie informacji o instytucjach i ośrodkach udzielających pomocy ofiarom przemocy, - umieszczanie informacji na stronie internetowej UG, przygotowywanie artykułów do lokalnej gazety, - przekazywanie informacji podczas sesji Rady Gminy, spotkań rodziców w szkołach itp. - prowadzenie kampanii wśród dzieci i młodzieży w zakresie propagowania zachowań nieagresywnych (m.in. programy profilaktyczny) - wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu wśród dzieci i młodzieży, - organizowanie m.in. konkursów w zakresie przeciwdziałania przemocy 	<p>Przedstawiciele instytucji wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego:</p> <p>(GOPS, GKRPA, policja oświata, służba zdrowia, kuratorzy, organizacja pozarządowa)</p>	2016-2020 na bieżąco

6. Monitorowanie i sprawozdawczość

Do monitorowania realizacji Programu zobowiązany jest Wójt Gminy Tryńcza, wypełniający ten obowiązek przy pomocy wyznaczonej do tego celu jednostki – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tryńczy. Jednostka ta koordynować będzie prace związane z monitoringiem Programu, współpracując z jednostkami zaangażowanymi w jego realizację. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy Tryńcza sprawozdanie z realizacji Programu.

7. Obsługa Programu

Obsługę organizacyjno – techniczną Programu zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tryńcy.

8. Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Tryńcza, dotacji budżetu państwa oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY TRYŃCZA
Stanisław Wielgos